

FRÅN ADENOM TILL CANCER
ELLER
BASAL ETIOLOGI OCH EPIDEMIOLOGI
FÖR EN KOLONUTREDANDE LÄKARE

Olle Sjöström
Kirurgkliniken Östersund

1

VAD LETAR VI EFTER NÄR VI GÖR EN
KOLONUTREDNING?

BEKRÄFTA ELLER UTESLUTA:

- Kolorektalcancer
- Inflammatory Bowel Disease - IBD
 - Ulcerös kolit
 - Mb Crohn
 - Mikroskopisk kolit
- (IBS)
- (Divertikulit/Divertikulos)

2

KOLOREKTALCANCER = CANCER I KOLON ELLER REKTUM



6000 nya fall/år och 2700
dödsfall/år

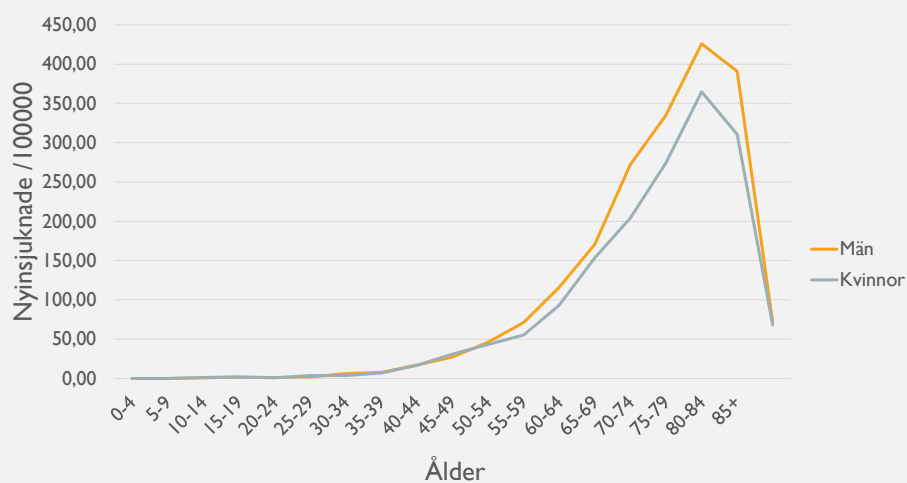
Tredje vanligaste formen av
cancer

Var 20e svensk får sjukdomen

Källa: SoS 2021

3

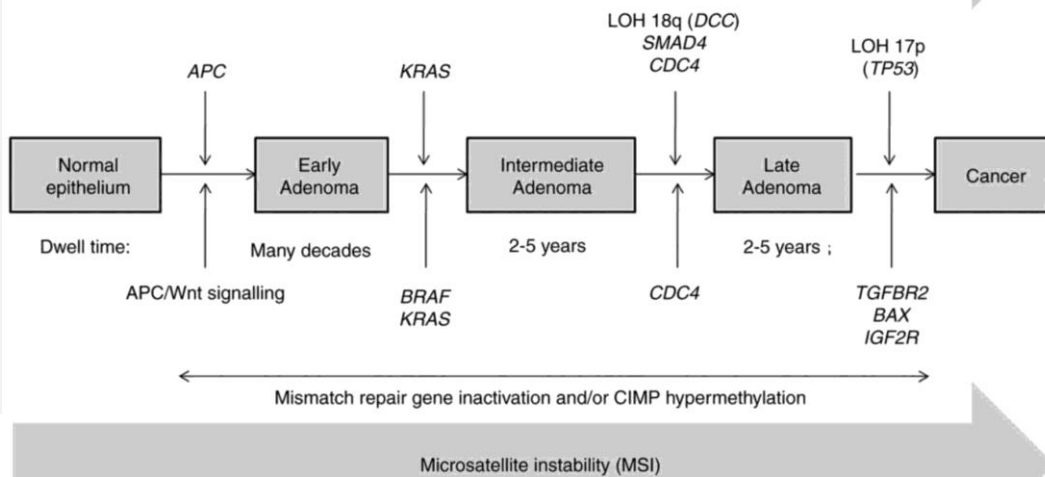
RISKEN ÖKAR MED ÅLDERN



Källa: SoS 2022

4

Adenoma - carcinoma sequence Vogelstein et al 1988



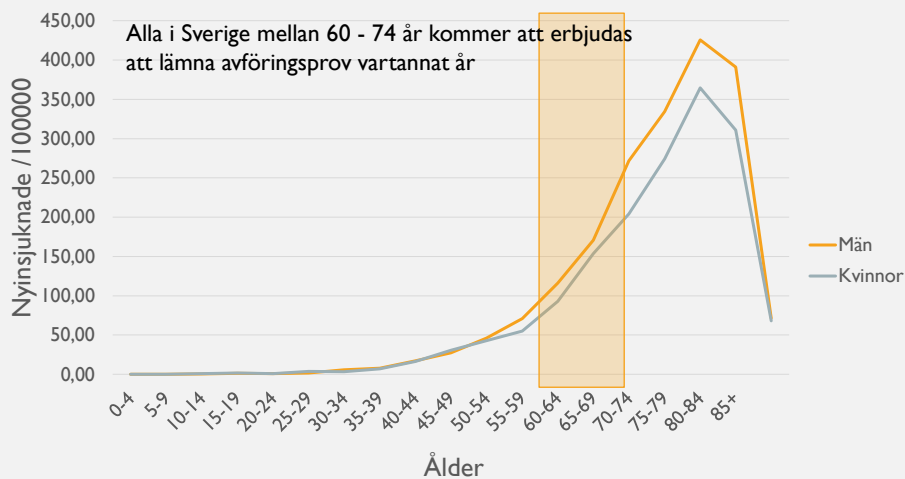
5

ADENOMA – CARCINOMA SEQUENCE I VERKLIGHETEN



6

TARMCANCERSCREENING



7

IBD INCIDENS^{1,2}

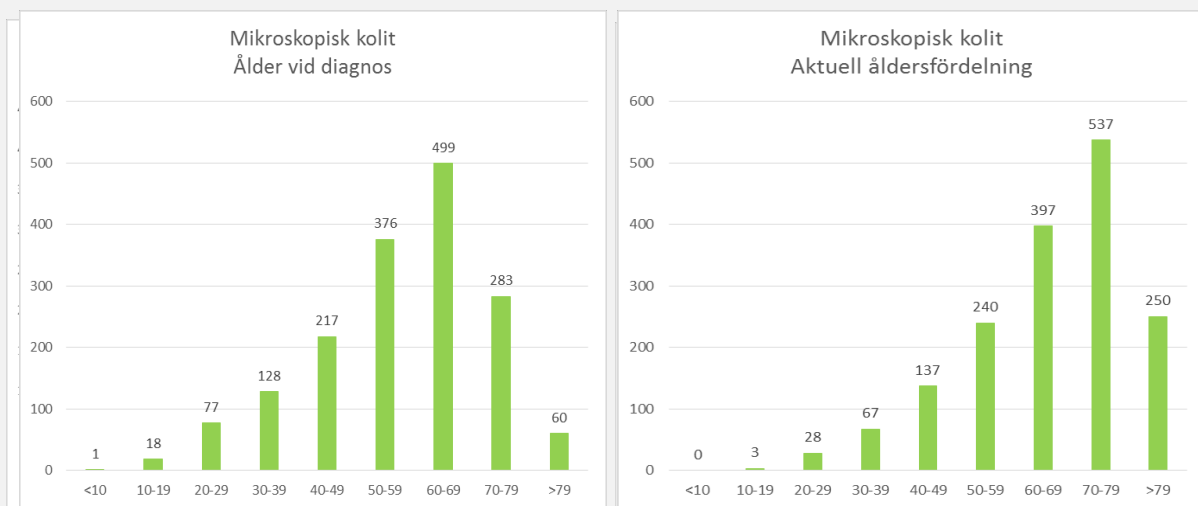
- Ulcerös colit: 16 – 23/100 000
- Mb Crohn: 8-9 /100 000
- Mikroskopisk kolit 10 -12/100 000
- Livstidsrisk för IBD i Sverige 1/40 ???²

¹ Sjöberg et al 2013, Lapidus et al 2006, Büsch et al 2014

²Eriksson et al. 2021

8

IBD



Källa: Swibreg 2017

9

DIVERTIKULOS OCH DIVERTIKULIT

- 5 % av befolkningen i Sverige över 40 år har divertikulor.
- 30% av befolkningen över 60 år.
- 15-25% av alla individer med divertiklar har divertikulit.
- Klassiska divertikulitsymtom kan lätt förväxlas med kolorektal cancer.
- Patienter med misstänkt akut divertikulit ska utredas som akut divertikulit – farligt.
- Divertiklar är en rimlig förklaring till blod i avföringen om utslutits.



10

SAMMANFATTNING

- Hög ålder är den viktigaste riskfaktorn för kolorektalcancer.
- Kolorektalcancer utvecklas under flera år(decennier?) och går därför att förbygga genom att hitta och ta bort adenom (polyper).
- IBD är ovanligare än kolorektalcancer men debuterar i yngre åldrar.